

Andrzej Paweł Bieś SJ

ORCID: 0000-0002-2857-8125

Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

Władysława Szulakiewicz

ORCID: 0000-0001-8614-2955

Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

Wprowadzenie

Niniejszy zeszyt czasopisma „Studia Paedagogica Ignatiana”, poświęcony problematyce badań biograficznych, został zatytułowany *Biografie pedagogiczne. Konteksty źródłowe i interpretacyjne*. Redakcja czasopisma zapraszając do współpracy badaczy szeroko rozumianej biografistyki postulowała potrzebę omówienia podstaw źródłowych prezentowanych biografii.

Biografia i biografistyka we współczesnej historiografii mają długą tradycję i nadal budzą zainteresowanie przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych. Od czasu, kiedy Grażyna Karolewicz sugerowała potrzebę badań nad biografistyką pedagogiczną (Karolewicz 2002), pojawiło się na rynku wydawniczym wiele opracowań. Znaczenie badań biograficznych w rekonstrukcji dziejów oświaty i nauki przedstawili m.in. Czesław Majorek (Majorek 1997) oraz Zbigniew Marek i Anna Walulik (Marek, Walulik 2019). W wielu wydawnictwach zostały omówione także źródła niezbędne w tego typu badaniach. Dla przykładu warto podać kilka publikacji omawiających interesujące nas zagadnienie (Lalak, Ostaszewska 2016; Michalski 2004; Podgórska 1993; Szulakiewicz 2007, 2013, 2015). Tematyka ta znalazła odzwierciedlenie również na łamach czasopisma „Biografistyka Pedagogiczna”. W gronie badaczy zajmujących się biografistyką jest wielu przedstawicieli historii oświaty i wychowania, pedagogów, historyków, teologów

i innych specjalistów. Także autorzy zgromadzonych w tym tomie tekstów prezentują wymienione dyscypliny.

Studia i szkice opublikowane w prezentowanym zeszycie czasopisma dotyczą głównie biografii pedagogicznych lub edukacyjnych i stanowią przykłady interpretacji wykorzystanych źródeł. Kolejne artykuły ukazują znaczenie źródeł w odkrywaniu biografii przedstawicieli środowisk pedagogicznych i naukowych oraz oświatowych. W przedstawionych tekstach jest mowa o materiałach źródłowych mających znaczenie w opracowywaniu biografii osób zasłużonych dla nauki i oświaty, życia społecznego oraz religijnego.

Tematycznie w kontekst podjętego problemu wpisują się również opracowanie zamieszczone w dziale „Miscellanea”, dwie recenzje, które omawiają publikacje o charakterze autobiograficznym, a także sprawozdanie z konferencji naukowej.

Autorzy tekstów nawiązując do tematu wiodącego podkreślają wartość nieznaną powszechnie źródeł archiwalnych i drukowanych, które mogą być podstawą nowych opracowań biograficznych. Wskazują w swych artykułach na ich znaczenie w odkrywaniu tajemnic biografii, podkreślając ważność m.in.: materiałów archiwalnych, czasopism, listów, autobiografii, dzienników, publikacji naukowych i informacji pozyskiwanych dzięki źródłom wywoływanym. W tekstach zostały ukazane źródła do biografii zbiorowych i indywidualnych. To właśnie kryterium podziału na biografie indywidualne i zbiorowe, oprócz kryterium chronologicznego, przyjęli redaktorzy tomu porządkując nadesłane teksty.

Przekazując Czytelnikom niniejszy zbiór studiów, redaktorzy zachęcają do dalszych poszukiwań źródeł, które mogą być wykorzystywane w badaniach biograficznych.

Bibliografia

- Karolewicz G. (2002). *Potrzeba badań nad biografistyką pedagogiczną*, Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wydział Nauk Społecznych.
- Lalak D., Ostaszewska A. (2016). *Źródła do badań biograficznych. Listy – dzienniki – pamiętniki – blogi – materiały wizualne*, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak.
- Majorek C. (1997). *Rola badań biograficznych w rekonstrukcji dziejów oświaty i pedagogiki w Galicji*, [w:] C. Majorek, J. Potoczny (red.), *Galicja i jej*

- dziedzictwo*, t. 9: *Biografie pedagogiczne. Szkice do portretu galicyjskiej pedagogiki*, Rzeszów: Wydawnictwo WSP, s. 11–24.
- Marek Z., Walulik A. (2019). *Pedagogika świadectwa. Perspektywa antropologiczno-kerygmaticzna*, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum.
- Michalski G. (2004). *Źródła do badań biograficznych w historii wychowania*, [w:] T. Jałmużna, I. Michalska, G. Michalski (red.), *Konteksty i metody w badaniach historyczno-pedagogicznych*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”, s. 171–181.
- Podgórska E. (1993). *Autobiografia jako źródło dla historii wychowania*, [w:] T. Jałmużna, I. i G. Michalscy (red.), *Metodologia w badaniach naukowych historii wychowania*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, s. 227–234.
- Szulakiewicz W. (2007). *Biografistyka w polskiej historiografii edukacyjnej*, [w:] W. Jamrożek, K. Kabacińska, K. Ratajczak, W. Szulakiewicz (red.), *Powiązania rodzinne wśród twórców polskiej teorii i praktyki*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, s. 9–33.
- Szulakiewicz W. (2013). *Ego-dokumenty i ich znaczenie w badaniach naukowych*, „Przegląd Badań Edukacyjnych”, nr 16, s. 65–84.
- Szulakiewicz W. (red.) (2015). *Badania biograficzne w pedagogice. Studia źródłowe i bibliograficzne*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

ADRESY DO KORESPONDENCJI:

Dr hab. Andrzej Paweł Bieś SJ, prof. UIK
 Uniwersytet Ignatianum w Krakowie
 Instytut Nauk o Wychowaniu
 e-mail: andrzej.bies@ignatianum.edu.pl

Prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz
 Uniwersytet Ignatianum w Krakowie
 Instytut Nauk o Wychowaniu
 e-mail: wladyslawa.szulakiewicz@ignatianum.edu.pl